

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou v právní věci
žalobce: A.Z., ev. č. V053353, státní příslušnost Běloruská republika, zastoupeného: JUDr.
 Anna Doležalová, MBA, advokátka, se sídlem Veleslavínova 55/12, 301 00 Plzeň, proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, Poštovní schránka
 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14.11.2013 č.j. OAM-
 1204/VL-07-ZA14-R3-2005,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 14.11.2013 č.j. OAM-1204/VL-07-ZA14-R3-2005 se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.**
- II. **Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 0,-Kč.**
- III. **Česká republika – Krajský soud v Plzni je povinna zaplatit z účtu soudu zástupkyni žalobce JUDr. Anně Doležalové, advokátce, odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 6.800,- Kč, do 1 měsíce od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhá zrušení výše označeného rozhodnutí žalovaného, jímž žalobci nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a současně byla udělena žalobci doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu na dobu 12 měsíců od právní moci rozhodnutí.

Žalobce v **žalobě** tvrdil, že žalovaný nesplnil povinnost uloženou předchozím rozsudkem NSS. V novém řízení provedl správní orgán pouze doplňující pohovor, v němž zjištěné skutečnosti odpovídají skutečnostem zjištěným v předcházejícím řízení. Žalobce se ohradil proti tvrzení žalovaného o nedostatku vůle při protirežimním roznosu letáků, když žalobce podle žalovaného pouze plnil pokyny svého přítele. Žalovaný podle žalobce vychází z argumentační nouze a za každou cenu se snaží zpochybnit aktivní politickou činnost

žalobce. Žalobce distribuoval letáky ve svém volném čase, zdarma a motivací byl jeho nesouhlas s diktátorským režimem v zemi původu. Ač nebyl angažován v žádné politické straně, s přáteli často o poměrech v zemi diskutovali, zabývali se opětovným zvolením prezidenta Lukašenka, i když pro něho nikdo v zemi nehlasoval. Obsah letáků byl žalobci známý a s protirežimními hesly se ztotožňoval. Ačkoli žalobce nebyl jedním z čelních představitelů opozice, tvořil v protirežimní činnosti důležitý článek. Zde má každá zainteresovaná osoba svoji pozici např. s ohledem na svoje schopnosti a vzdělání, přičemž nelze jednoznačně hodnotit, která pozice je méně důležitá. Rozhodně se nelze ztotožnit s tvrzením žalovaného, že žalobce distribuci letáků nečinil na základě vlastní vůle, neboť tyto skutečnosti z řízení nevyplynou. Žalobce rozdával letáky dobrovolně, s vědomím rizika a k roznášení nebyl nucen ani finančně motivován. Jeho jedinou motivací bylo rozšíření povědomí veřejnosti o diktátorských praktikách režimu prezidenta Lukašenka. Tato činnost byla pro žalobce velmi nebezpečná, což se později projevilo jeho pronásledováním. Žalobce neměl vliv na obsah letáků, neboť ty vytvářely jiné osoby disentu, zcela jednoznačně však měl vliv na četnost roznosu či vylepování letáků, neboť při absenci jeho vůle by se letáky k veřejnosti nedostaly. Žalobce jasně deklaroval, že politický názor má, a byl pro tento názor schopen podstoupit riziko spočívající v jeho pronásledování, přitom věrohodně popsal příkoří, kterého se mu v této souvislosti dostalo. Skutečnost, že se žalobce v České republice více nezapojoval do protirežimních aktivit, o pronásledování v zemi původu nic nevypovídá (též s ohledem na více než roční pobyt žalobce v nemocnici). Žalobce se nadále o politickou situaci v zemi původu aktivně zajímá. Státní podniky potřebovaly odhalit především autory letáků. Nicméně žalobce byl zadržen právě pro své politické smýšlení v režimu, o kterém je známo, že stav dodržování lidských práv je špatný, že občanům je upíráno právo na změnu vlády a že dochází k nezákonným popravám a mizením osob a častému mučení. Podle žalobce žalovaný přes zcela jasný právní názor NSS opět popírá intenzitu pronásledování žalobce. Žalobce poukazuje na svoji argumentaci v kasační stížnosti, že pokud má žalovaný pochybnosti o tom, že některé z jednání samo o sobě nedosahuje intenzity pronásledování dle článku 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice, je jeho povinností posoudit žádost též podle článku 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, tedy odpovědět na otázku, zda souběh různých opatření (fyzické násilí na policejní stanici, měsíční zadržení, výhrůžky trestním stíháním a dalším vězněním), je v součtu dostatečně závažné k tomu, aby postihlo jednotlivce podobně jako v článku 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice. Souběh různých opatření ve svém součtu dosahují intenzity pronásledování na tzv. kumulativním základě (viz rozsudek NSS č.j. 5 Azs 7/2009-105).

Žalobce dále k tvrzení žalovaného, že žalobcem dokládáný článek o situaci v roce 2004 považuje vzhledem k jeho neaktuálnosti za irrelevantní, poukázal na rozsudek NSS ze dne 3.3.2004 sp. zn. 2 Azs 12/2004, podle něhož „podmínky pro udělení azylu a překážky vycestování je nutno posuzovat samostatně. Udělení azylu je vázáno na objektivní přítomnost pronásledování nebo na odůvodněný strach z této skutečnosti, kdežto překážka vycestování se vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl.“ Bylo na žalovaném, aby posoudil situaci v zemi původu v době odchodu žalobce z vlasti. Žalobcem doloženou informaci o případu v roce 2004 (tedy nedlouho před odchodem žalobce z vlasti), tak nelze považovat za neaktuální z hlediska posouzení existence pronásledování dle § 12 zákona o azylu.

Podle žalobce neobstojí ani argumentace žalovaného, že pokud by se k běloruským státním orgánům dostala informace o žádosti žalobce o azyl v ČR, mohl by být obviněn z diskreditace republiky, avšak toto ustanovení trestního zákoníku dosud proti neúspěšným

žadatelům o azyl použito nebylo. Žalobce nelze považovat za běžného obyvatele Běloruska, který vycestoval a v zahraničí požádal o azyl. Jde o osobu, která již v minulosti pronásledována byla, a přes slib nevycestování z vlasti uprchla. Navíc v době odchodu žalobce došlo k jeho obvinění za šíření protirežimních letáků. Žalobce nesouhlasil ani s tvrzením žalovaného, že v rámci své země mohl přesídlit. Žalovaný podle žalobce zapomíná na skutečnost, že pronásledovateli byly státní orgány mající vliv na celém území země. V případě Běloruska jde o zcela nedemokratický režim, a proto přestěhování v rámci země není ve smyslu judikatury NSS (např. rozsudek č.j. 6 Azs 22/2011-108 ze dne 27.10.2011) účinným řešením. Též argumentace žalovaného, že žalobce si nestěžoval na policii, reprezentující oficiální politický režim Běloruska, je zjevně bezpředmětná.

Žalobce nesouhlasil ani s hodnocením splnění podmínek podle § 14 zákona o azylu s tím, že odůvodnění tohoto druhu azylu je zcela strohé, bez konkrétních úvah. Žalovaný např. podle žalobce nereflektoval nutnost rozsáhlého léčení žalobce v posledních letech a to, že tato skutečnost ovlivňuje možnost pracovního zapojení žalobce a jeho ekonomickou soběstačnost. Žalobce má též v ČR celou svoji rodinu, přičemž možnost vést rodinný život v zemi původu správní orgán udělením doplňkové ochrany žalobci nepřímou vyloučil. Podle žalobce je rovněž nejasné, proč rodinná, ekonomická a sociální situace žalobce udělení humanitárního azylu neodůvodňuje, když žalobce je po vážné nemoci s důsledky na celý život, bez finančních prostředků, s existencí rodinného života v ČR.

K udělení doplňkové ochrany z důvodu zhoršené bezpečnostní situace po volbách v prosinci 2010 žalobce konstatoval, že žalovaný tímto žalobce nepřímou vyhodnotil jako osobu, která při svém návratu může čelit vážné újmě z důvodu nepříznivé politické situace. Dle žalobce žalovaný dospěl k nevyslovenému závěru, že žalobce se v zemi původu politicky angažoval, neboť v opačné situaci by se ho vyhrocená politická situace, spočívající v pronásledování politických oponentů prezidenta Lukašenka, nemohla nijak dotknout. Toto podle žalobce rovněž svědčí pro udělení politického azylu dle § 12 zákona o azylu.

Žalovaný ve **vyjádření k žalobě** navrhl zamítnutí žaloby a ohledně důvodů pro neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu odkázal na napadené rozhodnutí. K otázce humanitárního azylu žalovaný uvedl, že tento lze udělit pouze na základě mimořádných skutečností, což není případ žalobce. Žalobce se v ČR dlouhodobě léčil, ale léčbu již zdárně ukončil a rovněž je schopen pracovat – přivydělává si na různých brigádách. Žalovaný tedy měl za správné rozhodnutí a odůvodnění neudělení humanitárního azylu. Žalovaný poukázal na to, že žalobci byla udělena doplňková ochrana, tudíž není povinen se do země původu vracet. Žalovaný rovněž uvedl, že žádné orgány ČR neposkytují žádným běloruským orgánům informace o tom, kdo v České republice žádá o udělení doplňkové ochrany, a proto jsou podle žalovaného obavy žalobce v tomto směru neopodstatněné.

Ze **správního spisu** vyplývá, že NSS rozhodoval celkem dvakrát, přičemž první rozhodnutí č.j. **7 Azs 18/2012-29** ze dne 17.5.2012 se týkalo otázky humanitárního azylu. NSS nesouhlasil se závěrem, že nedošlo k serióznímu zjištění skutkových okolností případu. V průběhu řízení nedošlo k porušení § 3 správního řádu, byl zjištěn přesně a úplně skutečný stav věci. Správní orgán měl podle NSS dostatek podkladů a informací, aby bylo možné posoudit, zda se jedná o případ hodný zvláštního zřetele, tedy zda jsou splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu dle § 14 zákona o azylu.

Rozsudkem NSS ze dne 27.6.2013 č.j. 7 Azs 12/2013-52 byl zrušen jak rozsudek KS, tak i rozhodnutí žalovaného. NSS ve shodě s kasační stížností poukázal na to, že pojem pronásledování je nutné vykládat konformně v souladu s článkem 9 směrnice Rady č. 2004/83/ES ze dne 29.4.2004, označované jako kvalifikační směrnice. Ust. § 2 odst. 8 zákona o azylu i § 12 zákona o azylu je nutno vykládat konformně s kvalifikační směrnicí. Definice pronásledování je v této kvalifikační směrnicí obsažena v článku 9. NSS uvedl: „*I v případě, že Ministerstvo neshledá, že by některá ze zjištěných skutečností sama o sobě dosahovala intenzity pronásledování dle článku 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice, musí posoudit žádost o udělení mezinárodní ochrany rovněž z hlediska článku 9 odst. 1 písm. b) téže směrnice, tedy odpovědět na otázku, zda souběh různých opatření je v součtu dostatečně závažný, aby postihl jednotlivce způsobem podobným tomu, který je uveden v článku 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice. Souběh různých opatření, která sama o sobě nestačí k naplnění definice pronásledování, nicméně ve svém součtu dosahují intenzity pronásledování, se označují jako pronásledování na kumulativním základě.*

Podle obsahu správního spisu žalobce byl v zemi původu zadržen policejní hlídkou, ta u něj našla opoziční letáky, které dostával od svého bývalého spolužáka a dále je rozšiřoval. Příslušníci policie ho odvezli na stanici, kde ho vyslýchali, aby zjistili původ tiskovin, kdo je stěžovateli předal a co s nimi chtěl udělat. Následně byl příslušníky policie zbit a odvezen do lesa, kde byl ponechán několik hodin připoutaný ke stromu. Poté s ním sepsali protokol, podle kterého měl být opilý, vulgární a obtěžoval kolemjdoucí. Druhý den byl žalobce odsouzen k 15 dnům vězení. Po uplynutí této doby byl odsouzen k dalším 15 dnům vězení s odůvodněním, že se dopouštěl výtržností. Při propuštění musel podepsat čestné prohlášení, že neopustí území Běloruska, a bylo mu sděleno, aby čekal na předvolání k soudu. Stěžovatel nato odjel z Běloruska. V řízení o udělení azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je nutné zohlednit také charakter země původu žadatele o azyl, způsob výkonu státní moci v ní, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mají vliv na naplnění důvodu pro udělení azylu. Je-li např. o zemi původu žadatele známo, že stav dodržování lidských práv je špatný, že dochází k nezákonným popravám, mizením osob, častému používání mučení, atd., pak je nutno tyto skutečnosti v případě důkazní nouze zohlednit ve prospěch žadatele o azyl.“

NSS poukázal na rozsudek ze dne 21.12.2005 č.j. 6 Azs 235/2004-57, podle něhož „*není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky, než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.*“ V dané věci „*Ministerstvo ani ostatně věrohodnost žalobce nezpochybňovalo, neboť podle obsahu protokolu o pohovoru líčil svůj azylový příběh věrohodně. Nešlo tedy pouze o hypotetická tvrzení. Ze skutečností uváděných žalobcem je tedy třeba vycházet. Podle NSS je pochybením spočívajícím v tom, že nebyla správně interpretována právní norma při její aplikaci. Nelze souhlasit se závěrem, že měsíc ve vězení za distribuci protivládních letáků, během něhož byl stěžovatel psychicky a fyzicky týrán, a výhrůžky dalším trestním stíháním, nedosahují intenzity pronásledování jen proto, že stěžovatel nebyl zadržen policií opakovaně, nebylo vůči němu formálně vedeno trestní stíhání a že mu bylo umožněno vycestovat ze země původu. Jedním z předpokladů naplnění pojmu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod je, aby žadatel o azyl nějaký politický názor měl, dokázal jej adekvátním způsobem prezentovat a věrohodně popsal příkoří, kterého se mu právě z těchto důvodů dostalo. Jelikož nebyla zpochybňována žalobcova protivládní činnost, jeho zadržení policií a věznění, je interpretace pojmu*

pronásledování v daném případě nesprávná a v rozporu s provedenými důkazy. V dalším řízení je třeba, aby Ministerstvo zjištěný skutkový stav znovu posoudilo v souladu s judikaturou NSS a své rozhodnutí přesvědčivě odůvodnilo.“

Ze správního spisu dále vyplývá, že žalovaný prováděl doplňující pohovor, v němž v podstatě žádné nové informace nezazněly. Byly opatřeny další zprávy z roku 2013 o zemi původu.

Podle žalobou **napadeném rozhodnutí** žalobce neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu **§ 12 písm. a) zákona o azylu**, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce sdělil, že nebyl členem žádné politické strany, ani jiné organizace, pouze sympatizoval s opozicí. Toto smýšlení měl vyjadřovat roznášením a vylepováním letáků, čemuž se měl na popud svého známého věnovat přibližně půl roku před odjezdem z vlasti. Žalobce měl být jednou při vyzvedávání letáků u známého zadržen policií a uvězněn celkem na 30 dnů. NSS správnímu orgánu uložil, aby správně zjištěný skutkový stav znovu posoudil a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Za jeden z předpokladů naplnění pojmu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod je dle NSS, aby žadatel o azyl nějaký politický názor měl, dokázal jej adekvátním způsobem prezentovat a věrohodně popsal příkoří, kterého se mu právě z těchto důvodů dostalo. Správní orgán po opětovném pečlivém posouzení žadatelových výpovědí dospěl znovu k závěru, že činnost žadatele ve vlasti nemůže považovat za uplatňování politických práv a svobod. Dle názoru správního orgánu byl žadatel ve věci roznášení letáků plně odkázán na osobu svého známého, který ho měl o termínech roznosů letáků informovat a letáky mu předávat. Správní orgán podotýká, že „*konkrétní úkony žadatel nevykonával na základě vlastního rozhodnutí, ale dle pokynu známého, byl na něm tedy ve výkonu své činnosti závislý. Žadatel sice obsah letáků popsal a s jejich hesly se ztotožňoval, ale jednotlivé kroky jako získání a distribuci nečinil na základě vlastní vůle, nýbrž z vůle jiné osoby. Nebyl tedy schopen nijak ovlivňovat četnost roznosu či vylepování letáků. Z jeho výpovědi ani nevyplynulo, že by se o to kdy pokusil. Neměl ani žádný vliv nebo zásluhu na jejich obsahu. Správní orgán tedy nepovažuje žadatelův politický názor, připustili, že vůbec nějaký měl, za značně široký nekonkrétní souhlas s politickým vedením vlasti. Způsobem jeho prezentace se ani nezakládal na vůli žadatele.*“ Správní orgán tedy ani po opakovaném posouzení zjištěného skutkového stavu nedospěl k závěru, že by žalobce ve své vlasti uplatňoval politická práva a svobody ve smyslu zákona o azylu. Podle žalovaného „*Ani uvěznění žalobce nemělo s jeho politickým smýšlením pranic společného. Dotazován byl pouze na to, od koho letáky získal, nikoli na autora, jejich obsah, na vlastní činnost či zapojení do skupiny jejich tvůrců či distributorů. Žalobce měl svou závislou činnost vykonávat po dobu půl roku, tj. 6 měsíců opakovaně nepravdělně, za celou dobu měl být zadržen a vyslýchán pouze jednou.*“ Správní orgán poukázal na rozsudek KS v Plzni č.j. 46 Az 887/2003 ze dne 8.7.2004, podle něhož „*takové skutečnosti nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu právě z důvodu absence intenzity a opakovanosti.*“ Správní orgán hodnotil ve vztahu k **§ 12 písm. b) zákona o azylu** „*žadatelovy aktivity, které nepovažuje za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu zákona o azylu pro celkovou absolutní závislost na jiné osobě, nikoli na vůli žadatele.*“ Správní orgán dospěl k závěru, že žalobce nebyl ve své vlasti státními orgány pronásledován pro uplatňování politických práv i svobod „*i z toho důvodu, že jednání policie vůči němu nebylo natolik intenzivní a opakované, aby se mohlo jednat o pronásledování ve smyslu zákona o azylu.*“ Po zmiňovaných událostech, aniž by si na postup policie stěžoval, žalobce Bělorusko opustil. Správní orgán konstatoval, že činnost žalobce nemůže považovat za zastávání určitého politického názoru,

kvůli kterému by se mohl opodstatněně obávat pronásledování dle zákona o azylu. Dle svých vyjádření nebyl žalobce členem žádné politické strany. „*Distribucí a vylepováním letáků se začal zabývat na popud svého známého, který mu nabídl možnost se do takových aktivit zapojit. Dle správního orgánu je takový výklad žalobcova politického názoru natolik široký, že jej dle dikce zákona o azylu pod zastávání určitých politických názorů nelze podřadit.*“ Vrchní soud v Praze v rozsudku sp. zn. 5 A 514/97 ze dne 31.8.1998 uvádí, že „*pokud žadatel zemi původu opustil pro odůvodněný strach z pronásledování pro své politické přesvědčení, je přinejmenším zapotřebí, aby byl schopen doložit, že vůbec nějaké politické přesvědčení má, že je schopen je formulovat a prezentovat.*“ V případě žalobce se dle závěru správního orgánu „*jedná o vyjádření obecné nespokojenosti*“, která kritériím daného právního pojmu nevyhovuje. Tento závěr podporuje podle žalovaného i skutečnost, že z výpovědi žalobce „*nevyplyvá, že by se v ČR od svého příjezdu v červnu 2005 zapojil do opozičně laděných aktivit proti běloruskému režimu.*“ Žalobcem dokládané články v jiné kauze nelze pro neaktuálnost a vzhledem k individuálnímu posuzování žádosti o mezinárodní ochranu považovat za relevantní. Správní orgán si opatřil informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15.7.2013 týkající se situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Běloruska a návratem osob po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Podle této zprávy běloruské úřady důvody dlouhodobého pobytu v zahraničí u svých občanů nezkoumají, obvykle se tedy podaří neúspěšnou žádost o mezinárodní ochranu utajit. V tomto případě nečelí osoba žádné diskriminaci. Pokud by se k běloruským úřadům informace dostala, mohl by žadatel být obviněn z diskreditace republiky. Dle dostupných informací však toto ustanovení trestního zákoníku nebylo dosud nikdy proti neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu využito. Přístup státních orgánů i soukromých osob k občanům Běloruska, kteří se vracejí do vlasti po návratu ze zahraničí, je obecně pozitivní, jsou považováni za úspěšné jedince, kteří se dokázali prosadit v cizím prostředí, získat vzdělání či majetek. Bělorusko odjezdu svých občanů do zahraniční obecně nebrání a po návratu je nediskriminuje. Správní orgán tak dospěl k závěru, že za dlouhodobý pobyt v zahraničí a podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí postih. Žalovaný poukázal i na výroční zprávu Human Rights Watch z ledna 2013, na informaci Freedom House z ledna 2013 a zprávu ČTK ze dne 2.10.2013, podle nichž prezident Lukašenko po posledních prezidentských volbách v prosinci 2010, kdy uplatnil svou moc, stupňuje tlak vůči čelním představitelům opozice a známým aktivistům zabývajícím se obhajobou lidských práv v Bělorusku. Na podkladě těchto informací správní orgán dospěl k závěru, že „*žalobci v případě návratu do vlasti pronásledování nehrozí, neboť sám vypověděl, že si nikdy na postup policie nestěžoval, své potíže se nepokusil řešit v zemi původu. Jeho činnost správní orgán považuje za závislou, vykonávanou dle pokynu jiné osoby a za vyjádření obecné nespokojenosti. Žalobce není ani aktivním účastníkem ani čelním představitelem opozice či předním aktivistou v boji pro lidská práva v Bělorusku.*“ Na základě těchto skutečností nelze dojít k závěru o odůvodněnosti obav z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

K ust. § 14 zákona o azylu správní orgán uvedl, že se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu. Žalobce výslovně uvedl, že je zdravý a že jeho mnohaletá léčba byla ukončena. Necítí se sice stoprocentně fit, ale může již vykonávat veškeré aktivity bez omezení. Žalobcovy děti a manželka, občané Ukrajiny, pobývají zde na základě institutu zákona o pobytu cizinců. Matce žalobce byla udělena doplňková ochrana. Tyto skutečnosti dle žalovaného nezakládají zvláštního zřetele hodný důvod, neboť společný soukromý a rodinný život může žadatel s manželkou a dětmi realizovat jak v jejich vlasti, tedy na Ukrajině, tak v Bělorusku. Naplnění

podstaty soukromého a rodinného života tak není bezpodmínečně vázáno na území ČR. Žalobce je dospělou plně právně způsobilou osobou.

Ohledně doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 zákona o azylu správní orgán dospěl k závěru, že za dlouhodobý pobyt v zahraničí a za podání žádosti o mezinárodní ochranu žadateli v případě návratu do vlasti postih nehrozí. Žalovaný však poukázal na výroční zprávu Human Rights Watch zmiňující nové restriktivní legislativní novely z roku 2012, které zintenzivnily dohled nad organizacemi a aktivisty občanské společnosti. V době sepsání zprávy zůstávalo ve vězení nejméně 12 politických vězňů, dále se objevují obvinění z mučení a špatného zacházení ve vazbě. Zpráva organizace Freedom House označuje zářijové parlamentní volby z roku 2012 za nesvobodné a nespravedlivé. Jejich výsledkem byl zákonodárný sbor bez zastoupení opozice. Režim Lukašenka nadále tvrdě zasahoval proti všem formám protestu. Znovu se poukazuje na zprávu ČTK ze dne 2.10.2013 o udělení ceny Václava Havla za lidská práva běloruskému disidentovi Alesovi Bialiackému, odsouzenému ke 4,5 roku odnětí svobody oficiálně za daňové úniky, který přijímal peníze od západních dárců pro vězněné běloruské opoziční aktivisty. V Bělorusku podle správního orgánu vládne totalitní režim prezidenta Lukašenka a podle manželky Bialiackého, která cenu za svého manžela pobývajícího ve vězení převzala, žádné náznaky uvolnění poměrů nejsou. Po zhodnocení výpovědi žalobce, posouzení hlavních motivů k podání současné žádosti o mezinárodní ochranu a výše citovaných aktuálních informačních pramenů dospěl správní orgán k závěru, že vzhledem k nepříznivé bezpečnostní situaci v Bělorusku, která se vyhroutil po posledních prezidentských volbách v prosinci 2010, v případě návratu žalobce do vlasti nelze jednoznačně vyloučit, že by mohl být vystaven přímému a bezprostřednímu nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.

Žaloba je důvodná.

V dané věci bylo rozsudkem NSS uloženo žalovanému, aby daný případ znovu posoudil a přesvědčivě odůvodnil, zda byl naplněn pojem pronásledování, zejména ve vztahu k článku 9 odst. 1 písm. b) **směrnice Rady 2004/83/ES** ze dne 29.4.2004, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany. Podle **čl. 9 odst. 1 písm. a) této směrnice** za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy je považováno *jednání, které je*

a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit nebo

b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

Podle **čl. 9 odst. 2 téže směrnice** za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání:

a) použití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí;

b) právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem;

c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání.

Podle názoru zdejšího soudu z výše shrnutého odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný uloženou povinnost nesplnil, neboť v rozhodnutí zcela absentuje posouzení případu z hledisek obsažených v cit. čl. 9 tzv. kvalifikační směrnice. Žalovaný správní orgán se tedy neřídil závazným právním názorem NSS. Interpretace pojmu pronásledování nebyla vedena v tom směru, jak požadoval NSS, tedy ve vztahu k definici pronásledování dle článku 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice. Žalovaný se nevyrovnal přezkoumatelným a dostatečným způsobem s otázkou, zda souběh různých opatření ve vztahu k žalobci, která byla vůči němu přijata v zemi původu, je dostatečně závažný, aby ho postihl způsobem podobným písm. a) čl. 9 směrnice. Podle čl. 9 odst. 1 písm. a) spočívá pronásledování ve vážném porušení základních lidských práv, zejména těch, od nichž se nelze odchýlit. (V dané věci přichází v úvahu právo zakotvené v článku 3 směrnice - ponižující nelidské zacházení).

Žalovaný je tedy povinen především posoudit, zda všechna opatření uplatněná vůči žalobci dosahují ve svém souhrnu intenzity vážného porušení základních lidských práv. Soud má za to, že v dané věci je na místě posoudit situaci znovu. Nelze naopak akceptovat argumentaci žalovaného v napadeném rozhodnutí, založenou zásadně na tom, že žalobce neměl při své protirežimní činnosti vlastní vůli. Z pohovorů s žalobcem jednoznačně vyplývalo, že se jednalo o jeho vlastní vůli a rozhodnutí dobrovolně pomáhat v protistátní činnosti. Rozhodující otázkou zůstává, zda zásahy mocenských orgánů vůči žalobci v zemi původu dosahují ve svém souhrnu intenzity pronásledování ve smyslu **§ 12 písm. a) zákona o azylu** a čl. 9 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice. Tudíž je nutné situaci posoudit lépe a argumentačně precizněji ve vztahu k požadavku NSS a k pojmu pronásledování ve zmíněném směru.

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Soud neshledal důvodnými žalobní body ani ve vztahu k ust. § 14 zákona o azylu, tj. ohledně možnosti udělení humanitárního azylu. K otázce udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu žalovaný uvedl, že „se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědi žalobce však nevyplýnul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobce je dospělou, právně plně způsobilou osobou a jeho zdravotní stav je dobrý. Nadto na udělení humanitárního azylu není právní nárok, je udělován pouze za výjimečných okolností v případě, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu podle § 12 a kdy by bylo zcela nehumánní azyl neudělit. V případě žalobce však správní orgán takové skutečnosti neshledal.“

Podle názoru soudu je takovéto posouzení možnosti udělení humanitárního azylu žalovaným přezkoumatelné, dostatečně individualizované a odpovídající zásadám logiky. Soud se ztotožnil s žalovaným v závěru, že ani žalobcem popisované potíže zdravotní, ani rodinné důvody nebo očekávané ekonomické potíže v zemi původu nejsou „zvláštního zřetele hodnými důvody pro udělení humanitárního azylu“, zejména když žalobce je již po léčbě a je

schopen vykonávat všechny aktivity. Žalovaný v dané věci nepřekročil meze správního uvážení při posuzování splnění podmínek pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Otázkou humanitárního azylu se tedy žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně zabýval, přičemž soudní přezkum správního uvážení v otázce udělení azylu z humanitárních důvodů je omezený. Žalovaný správně poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.10.2003 čj. **3 Azs 12/2003**, podle něhož *na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).* V daném případě soud neshledal porušení žádných procesních ustanovení při rozhodování o možnosti udělení humanitárního azylu. Z výše shrnutého obsahu odůvodnění napadeného rozhodnutí je pak zřejmé, že neudělení azylu z humanitárních důvodů žalovaný rovněž dostatečně odůvodnil. Správnost posouzení otázky humanitárního azylu potvrdil ostatně již i NSS v rozsudku čj. **7 Azs 18/2012-29**.

Jelikož žalobci byla udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, žaloba nemohla směřovat proti tomuto výroku, který tak ani nebyl předmětem soudního přezkumu.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého by měl nárok na náhradu nákladů žalobce, který měl ve věci plný úspěch. Jelikož však žalobce neuplatnil vůči žalovanému žádné jiné náklady řízení, než které je povinen platit stát (náklady zastoupení), bylo rozhodnuto o tom, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 0,- Kč.

Ustanovená zástupkyně JUDr. Anna Doležalová uplatnila odměnu za zastupování za 2 úkony právní služby á 3.100,- Kč (doplnění žaloby, účast na jednání) a náhradu hotových výdajů dvakrát 300,- Kč. Jelikož tato částka odpovídá ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátnímu tarifu, bude vyplacena na účet zástupkyně z účtu soudu ve lhůtě stanovené ve výroku tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení rozsudku. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Plzni dne 22. června 2015

Mgr. Jana Komínková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Bc. Michaela Karásková